

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglas: Enostolna peti-
vrtica K 150, osmrtnice
in zahvale po K 250, raz-
glasi in poslano vrtica po
K 2; večkratne objave po
dogovoru primeren popust.

Posamezna števil. stane
— 50 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 48, za četrt leta
K 24, za mesec K 8,
za Nemčijo celo leto K 114,
za ostalo tujino in Ameriko
K 120. — Reklame se za
list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Pismo iz Berlina.*

24. dec. 1919.

Berlin! Središče Nemčije, ki
je dolga leta svetovne vojne klju-
valo celemu svetu — kam-r so bile
obrnjene vti vseh belujocih! Berlin
— proti njemu so bili Pariz, London,
Rim, Washington.

Poznam Berlin že več let. Ko
sem te dni iz Anhaltskega kolodvora
korakal počasi proti znani veliki
ulici »Unter den Linden« in dalje,
da najdem sobo v enem večjih hotelov,
premišljal sem o usodi tega središča
zgodovine poslednjih usodnih let.
Sedanji Berlin ni več takšen, kakor-
šnega sem bil poznan. Ono veselo
razpoloženje, ono samozavestno ob-
našanje, in tudi ona nadutost, — ki
se mi je pred leti studila — nič vsega
tega, — žalostni obraz, skoro sve-
čanostno trpljenje bereš iz mimoido-
čih. Mogoče, da je vse to tudi neko-
liko pripisovati vtisu božičnih dni,
ki so pred nami. Ali bodi že kakor-
koli: poraz Nemčije, zmaga entente
boli Nemce, silno, jako boli. Pevsod
to čutiš in vidiš, iz razgovorov, iz
časnikov, iz revij; v zabaviščih ču-
ješ, v gledališčih vidiš... A to ni
topa resignacija — ne!

Mislim, da je pesnik Ettlinger v
monakovski »Jugend« v št. 52, ki
sem jo te dni bral, najboljši pogodil
duh in razpoloženje Nemčije. Pravi:

O teurer Prachtbau meines Vater-
lands,
Nur noch Ruine deiner einstigen
Macht!
Wohin dein Stolz? Wohin dein
reicher Glanz?
Wie elend hat uns das Geschick
gemacht!
Und doch: vielleicht ruht auch in
deinem Schoss
Ein Gott, der einst das helle
Licht begründet,
Vielleicht bestimmt auch Dir ein
hartes Los
Dass Du durch Tod zu schönem
Leben blühst.
Er lebt, der Gott, und er wird auf-
erstehen!
Er sprengt die Gruft, er löst der
Ketten Zaum,

* Op. uredništva. Sodrug N. N.
nam je pred odhodom v Berlin oblu-
bil, da napiše svoje vtise iz prestolice
nemške republike. V sled neugodnih
poštnih zvez, ki jih povzroča pred-
vsem pomanjkanje premoaga, vsled
česar morajo železnice bolj in bolj
omejiti svoj promet, dobili smo šele
te dni več pisem naenkrat. Priobčili
jih bomo vse po vrsti in rade volje,
ker so izredno zanimiv prispevek k
spoznanju razmer v nemški republiki.
Upamo, da se bo naš prijatelj še več-
krat oglašil. Za poslano dopise se mu
tu prav točno zahvalujemo.

Er wird ein glückgeweihtes
Deutschland sehn,
Erwacht aus einem unheilsschwerem
Traum!
Und sprossen wird ein Frühling vol-
ler Luft,
und Feindeshass und Frechheit wird
zunicht —
O malt den alten Gott in Eurer
Brust!
Er lebt! Er lebt! O führt ihm zum
Licht!

Ni topa resignacija, ki se zrcali
na resnih, svečanih, mirnih obrazih
— ne, v njih je kljubavost, volja,
težnja, želja, da svet vidi, umrla je
sedanost, toda še živi bodočnost, ki
mora biti naša. In ni samo volja, ne
samo težnja in želja — dejanja so,
ki dokazujejo, da ni resignacija pre-
vezla duha in srca.

Za l. 1918. in 1919. je Nobelova
nagrada za fiziko in kemijo
bila priznana trem Nemcem, in sicer
Fritzu Haberju, direktorju in-
stitutu za fizikalno kemijo in elektro-
kemijo v Dahlemu, dr. Maksu
Plancku, stalnemu tainiku aka-
demije znanosti v Berlinu in Jo-
hannesu Starku iz Greifswal-
da. — Waltherja Nernsta, člana
pruske akademije znanosti, so ime-
novali letos članom švedske Akade-
mije. Albert Einstein pa je
nedavno s svojo revolucionarno te-
zo o relativitetnem in gravitacij-
skem nauku, osupnil znanstvenike.
Politiki in narodni gospodarji,
znanstveniki, profesorji in inženirji
so na delu. Narod naj vidi, da so
njegovi najboljši sinovi trdnega du-
ha in dobre volje, da je zopetno vsa-
ljenje mogoče in brez vsake dvojbe,
če bosta pamet in moč sodelovala.

Nemci »narod«? Ta narod sla-
bo živi. Tu je še »karta za meso«,
karta za kruh, karta za krompir in
»za krompirjev nadomestek«. In
cene? 50 gramov govejega mesa z
malo prikuho je 7 mark; 50 gramov
telečje pečene z malo prikuho je
10 mark; mala porcija gost s kompo-
tom je 17 mark. Vsako kosilo stane
nad 12 mark, večerja še več, zajtrk
6 mark; — plačati 30—32 mark, in
še lačen si!

»Kupčija« sicer silno cvete. Opa-
zaval sem te dni življenje po trgo-
vinah in industrijskih kontorih. Skoro
enaka slika kot na Dunaju. »Ausver-
kauf«. Trgovci iz ententnih dežel, ki
gledajo na nemško marko z očmi
svoje dežele, v kateri velja samo 5
(reci pet) centov, so tu in kupujejo
in kupujejo. Za nje kosilo, ki stane
40 mark, pomeni le strošek 200 cen-
tov in nič več...

Narodni gospodarji se protivijo
temu »Ausverkauf« in razmišljajo o
načinih, ki bi bili v stanu odpraviti
nezdavno razprodajo za tkzv. »zdru-
vo valuto«. V to svrhu misli vlada
urediti trgovino z inozemstvom. Dr-
žavni podtarnik v gospodarskem mi-
nistrstvu Hirsch je v Berliner Tag-
blattu od 19. dec. v intervjuju raz-
lagal, kakšna naj bo ta uredba. Zdi
se mi, da je nemška vlada na napač-
ni poti, ker po tej uredbi prinašajo
ogromni dobički zgolj eksporterjem.
Poslanec sodrug Rudolf Wisel se v
»Vorwärts« tudi z vso vehemenco
zavzema za pravilno ureditev vpra-
šanja. Zahteva, da se valutni do-
bički uporabijo v to, da bodo suro-
vine in živila cenejša. Zdi se mi pa,
da je v parlamentu večina drugega
nazora, ker je v narodno-gospodar-
skem odseku narodne zbornice to-
zadevni soc. dem. predlog propadel.

Kako se godi nemškemu delav-
skemu ljudstvu? »Vorwärts« piše
te dni v enem svojih lepih člankov
tako-le:

Velike delavske množice gonijo
s svojimi trdimi pestmi ogromno
kolo gospodarstva dalje, in to pri
skrajšani delavni dobi, ali zato v po-
slabljeni življenjskih razmerah. Ko
je prihrumela nad nemški narod ka-
tastrofa, vzdignil se je en del —
manjši del — delavskega razreda v
divji, nelasni, upalni težnji, drugi,
večji del, pa je utrjen od dela, poln
gnusa nad vsem, kar se je zgodilo,
zrl apatično na vse, kar se je vršilo
krog njega. Sedaj pravijo, da se je
volja in želja po delu povečala. Tudi
to bo najbrže pripisovati dejstvu, da
so prikle našle množice do spo-
znanja, da je svet po dolgi vojni po-
stal sicer precej drugačen, vendar pa
si je treba slehkoprej prisluziti najo-
trebnejše s težkim, mukenolnim de-
lom. Vendar vidimo, da se medtem,
ko se vrši to razveselje, duševno
pomirjenje množice, po drugi strani
povzroča neprestane težave, ki mo-
rajo roditi nova in nova vznemirje-
nja. Manjka premoaga za delo v to-
varnah, manjka surovin — naročila
za izdelke je preveč, tovarne pa
morajo počivati, delavci ostati brez-
poselni... Plače in mezde se večajo
— pa kaj pomaga, če je denar nehal
biti nekaj fiksnega, trajno veljavnega,
ker ne več, kaj bo z njim jutri, po-
jutrišnjim. Danes si kupil za teden-
ski zaslužek še ono, kar ti je zado-
ščalo, jutri ti je že vse premalo, po-
polutnjim ti je že vse smešno nizko
in malo. Plača, ki je bila včeraj vi-
šek možnega zaslužka, je danes
»Hungerlohn«.

Razmere pač, ki jih pozna in po-
bija že vsak, tudi če ni socialist. Vla-
da hoče te razmere s postavami in
odredbami urediti. Ali postavbe go-

spodarskega življenja se rogajo po-
stavam države. Ni modrosti držav-
nih oblasti, da bi država v nekaj me-
secih zopet pridobila, kar je zaigrala
vojaka v petih letih na človeški sre-
či, blagostanju in veselju do življe-
nja. Dve leti vladajo v Rusiji bol-
ševiki, vladajo absolutistično, nad
eno leto so udeleženi nemški soci-
jalni demokratje na parlamentarni-
konstitucionalni vladi. In če smo s
svojimi metodami dosegli mnogo
boljše uspehe, nego Rusi s svojimi,
je ta razloček med nami in njimi le
zato tu, da se pokaže, da ni nobene
metode socialističnega vladanja ali
solvadanja, ki bi mogla iz razvaln
nesrečne Evrope pričarati paradiz.

Socializem pa, naj bo te ali one
smeri, ni božični sen. Osvoboditi se
moramo vsake vere v čudeže, pa naj
to storimo še s tako krvavečim sr-
cem!

Ne smemo prenehati biti soci-
jalisti. Postati moramo zrelejši, mož-
tejši in jasnejši. Ako to razumemo,
bomo potem zopet lahko hodili s po-
nosnim čelom. Ali naj ne vidimo v
ruskem bolševizmu svetovno-zgo-
dovinski čin, četudi njegove zablode
pobijamo iz svetega prepričanja?
Ali naj ne ocenimo pravilno dejstva,
da je Nemčija postala demokratična
republika, kole največja socialistič-
na stranka kot sodelavca v vla-
di pripravila delavski razred na po-
tu za novimi uspehi in novim na-
predkom? In ali ne čujemo, tudi iz
zmagovalnih držav odmeve krepko

korakajočih delavskih bataljonov?
Če je nemno misliti, da se more
preskočiti iz revščine, ki jo je po-
vzročila svetovna vojna, z enim
skokom, v »deveto deželo«, kjer je
vsega v izobilju — potem je še ne-
umnice, da ni ta svetovna kata-
strofa s svojimi ogromnimi politi-
čnimi, gospodarskimi in socialnimi
prevrati in z ogromnimi otrisi v
moralnem pogledu bila nič drugega
kot začasno prekinjenje navadnega
kapitalističnega življenja?

Prosti ljudji in otroški sanjarji,
prosti vsake tope resignacije, ho-
čemo nositi zla sedanosti, da more-
mo kot socialisti delovati za boljšo
bodočnost. Oni, ki so včeraj upali:
»vse je dobljeno«, tarnajo danes:
»vse je izgubljeno«, jutri pa zavri-
lejo: »vse je izdano«. Nesmisel je to:
Borba za socializem ni hazardna
igra. Njen konec in uspeh ni odvisen
od ene karte. Korajža, uvidenost,
predanost, potrpljenje in nepre-
stano delo — to nas pripelje k zmagi.
Ne verujte v čudeže; ni ih! Bodite
složni!

Tako »Vorwärts«. —
V meni pa zvone strofe pesnika
iz »Jugend«:
Er lebt, der Gott, und er wird auf-
erstehen —
Er sprengt die Gruft, er löst der
Ketten Zaum.
Er wird ein glückgeweihtes
Deutschland sehn...
In tako bode.

V nedeljo, dne 11. t. m. ob 3. uri po-
poldne se vrši v

veliki dvorani MESTNEGA DOMA javen ženski shod

proti draginji in proti nameravani
potvoritvi volilne pravice za ženske.

Sodružice! Draginja narašča, le v samopomoči je protiutež!
Žena! Potvoriti ti hočejo enakopravnost v javnem življenju.
Stopi na plan, pokaži da hočeš biti v demokratični državi jednako-
pravna državljanka!

Odkor kraj. pol. org. JSDS.

Proporcionalni volilni sistem.

Sliši se, da se misli uvesti v naše
volilne rede za skupščino, občine itd.
proporcionalni sistem. ki je sicer bil
tudi že dosedaj v veljavi za volitve
v srbsko skupščino in pri nas za ljub-
ljanski občinski svet. Bistvo propor-
cionalnega sistema obstoji v tem, da
se porazdele mandati po razmerju za

razne liste oddanih glasov in ne na
podlagi preproste večine. Misel se
zdi na prvi pogled pravična in tudi
socialistične stranke doma in dru-
god so ji po večini naklonjene.

Teoretično bi se proporcionalno
načelo težko dalo utemeljiti. Repre-
zentacijski sistem zahteva, naj se po-

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil
Fran Albrecht.
(Dalje.)

To se mi dozdeva tako čudno, da sem ne-
hote zlagodil svoj korak, misli so mi v tem hipu
v najboljsem redu; toda razburjen sem; živci
so mi po tem zadnjem obedu še razdraženi. Kot
običajno stopam tesno mimo nje, dosnem skoro
do vrat in hočem vstopiti. Zdaici obstanem.
Hipoma mi pride nekaj na um. Ne da bi si dal
račun o tem, se zopet okrenem in stopim na-
ravnost k ženski, ji pogledam v obraz in po-
zdravim:

»Dober večer, gospodična!«
»Dober večer!«
Ali koga išče? Opazil sem jo bil že prej:
ali bi ji mogel biti v kakršnemkoli oziru na raz-
polago? Sicer pa prosim tisočkrat oprostjenja.
Ona da ne ve prav, če...
V tej hiši da ne stanuje izvenšji mene ni-
hče in troje ali štiri konj; sicer pa je to hlev in
kleparska delavnica... Čisto gotovo da je
zgrešila sled, ako išče tu koga.
Okrenila se je in rekla:

»Nikogar ne iščem, kar tako stojim tu; do-
mislila sem se, da...«

Tako-o-o, domislila si le, pa stoji tam va-
čer za večerom. To le bilo pač čudno: premi-
šljal sem o tem in sem vse manj umel glede te
ženske. Sklenil sem tedaj, da postanem drzen.
Zaročilal sem malce z denariem v žepu in jo
brez drugih besed povabil, da spijsava vkup ko-
zarc vina... Z czirom na to, da le zima, ha-
ha... saj ni treba, da bi trajalo dolgo... Toda
ona pač noče tega?...

Ne, hvala, ni mogoče. Ne, tega ne more.
Če pa jo hočem malce pospremiti, potem...
Pot je tako temna in ženska jo, ako gre sama
po Karel-Ivanovi cesti: tako pozno je že

Jela sva se premikati; stopala je ob mi-
desnici. Čudovito lepo čustvo se me je rolatilo,
zavest, da sem v bližini lepe devojke. Na celi
poti sem zrl vanjo. Parfem njenih las, toplata,
ki je izžarevala iz njenega telesa, ta ženski
vonj, ki jo je obkrožal, njen sladki diš, vsak-
krat, ko se je okrenila z licem k meni, vse je
lilo name in mi z nebrzdano silo pronicalo v
vse čute. Pod pajčolanom sem lahko razločil
poln, nekoliko bled obraz in visokobokana
prsa pod plaščem. Misel na vso to skrito kras-
oto, ki sem jo zaslužil pod plaščem in pajčo-
lanom, me je zmedla, me napravila bedasto sre-
nega, brez slehernega pametnega povoda; ni-

sem vzdržal deli, dotaknil sem se jo z roko, ti-
pal preko njenih ramen in se smehljaj kot bu-
dalo. Čul sem, kako je utripalo moje srce.

»Kako čudni ste!« sem rekel.

Kako to?
Torej prvič je imela navado, postajati ve-
čer za večerom pred hlevnimi vrati, brez vsa-
kršnega povoda, le ker se je domislila...

Saj je vendar mogoče, da ima svoje raz-
loge za to; in razen tega ostaja rada do noz-
noči pokonci; to li je bilo vedno v posebno na-
slado. Ali hodim mar jaz rad pred 12. uro v po-
steljo?

Jaz? Ako česar koli na svetu ne morem tr-
peti, je bilo to, da bi pred 12. uro legel spat.

Torej vidite! No, in potem se hodi izpre-
hajati vedno zvečer, ko nima ničesar, kar bi za-
mudila; stanuje pa na St. Olafovem trgu...

»Vajajaj!« sem vzkliknil.

»Kaj?«

»Vajajaj!« sem rekel samo... Nadaljujte to-
rej!

Na St. Olafovem trgu stanuje, sama s svojo
mam, s katero ni mogoče govoriti, ker je tako
gluha. Kaj je bilo potemtakem čudnega na tem,
ako je rada hodila malce na izprehod?

»Prav nič,« sem rekel.

No torej? — Po njenem glasu sem čul, da
se je nasmehnila.

Ali nima sestre?

Da, starejšo sestro — odkod to vem? —
Ta pa je odpotovala v Hamburg.

Pred kratkim?

Pred petimi tedni. Odkod vem, da ima
sestro?

Saj ne vem tega, kar tako sem vprašal.

Molčala sva. Mož s parom čevljev pod na-
zduho gre mimo našu, drugače pa je cesta pra-
zna, kolikor moreva pregledati. Iz Tivolija sije
vrsta pestrih svetilk. Snežilo ni več, nebo jo
bilo jasno.

»O bog, kaj vam ni mraz, brez svrhnika?«
je rekla mladenska hipema in se ozrla vame.

Ali naj ji povem, zakaj nimam zimskega
plašča? Ji takoj razodeti svoj položaj in to ta-
koj spočetka prepoditi od sebe? Saj je bila
tako krasna, in tam ob njeni strani in jo obur-
žati se za trenutek nevedno; zasmejal sem se
torej in dejal:

»Ne, čisto nič.« In samo da prideva na
drug predmet, s sem vprašal: »Ali ste videli
menežarijo v Tivoliju?«

»Ne,« je odvrnila. »Jeli videti tam kaj po-
sebnega?«

(Dalje prih.)

kaže volja celote, ne pa posameznih delov, demokratska ideja pa le, da volja večine izraža voljo celote. Dejstvo pa je, da se proporcionalni sistem čimdalje bolj razširja in se je lanske leto vpeljal na parlamentarne volitve tudi v Franciji in Italiji. Nismo mogoče na napačni sledi, ako mislimo, da vidijo konservativne in reformistične stranke v proporcionalnem načelu sredstvo za ozdravitev parlamentarizma, ki se, prišedši iz Anglije, na evropskem kontinentu nikoli ni prav aklimatiziral in se zvilja v večini krizah. — Tudi to zdravilo ne bo pomagalo!

Ni na nobenega razloga, da bi se socialistične stranke navduševale za tak volilni red. To nam dokazuje tudi zadnje volitve v Italiji, ki so se prvič vršile po proporcionalnem volilnem redu. Italija razpada sedaj v 54 volilnih okrožij, ki volijo najmanj po pet in največ po dvajset poslancev. Socialistična stranka je dosegla absolutno večino v 16 volilnih okrožjih (med temi v največjih, kakor v Milanu, Turinu, Parmi-Modeni, Florenci), dalje relativno večino v 6 okrožjih in manjšinske uspehe v 14 okrožjih, brez uspeha pa je ostala v 18 okrožjih. Novoustanovljena katoliška stranka pa je dobila absolutno večino v 4 okrožjih, relativno v 1 manjšinske uspehe pa v 37 okrožjih in propadla je v 12 okrožjih. Socialistični stranki je pripadlo 155 mandatorov, katoliški pa 101. Po prejšnjem večinskem volilnem redu na bi bila dobila socialistična stranka najmanj 170 in katoliška največ 80 poslancev. Nauk: proporcionalni sistem koristi stranki, ki ima razširjene svoje manjšine po vsej deželi, škoduje pa vohče socialistični stranki, ki ima koncentrirane svoje volilce v večini mestih in industrijskih centrih, ker pomore v njenih zanesljivih velikih okrožjih tudi nasprotnim strankam do katerega uspeha, dočim njeni pristajši na deželi ne pridejo v poštev. Ta nedostatek bi se dal odpraviti samo, če bi celo državno ozemlje tvorilo en sam volilni okraj.

Francoski proporcionalni volilni red pa je prava karikatura. Dopolniče namreč manjšinam pravico do uspehov samo v okrožjih, kjer ne dobi nobena lista absolutne večine. Tudi v sestavi volilnih okrožij se kaže očividni namen, da se kar najbolj iztisne socialiste iz kamere. Namen se je pri zadnjih volitvah deloma tudi posrečil, ker je število socialističnih poslancev padlo od 93 na 68, čeprav je število socialističnih glasov naraslo absolutno za 300 tisoč in relativno od 16% vseh oddanih glasov pri predzadnjih volitvah, na 24% pri zadnjih volitvah. Vgled: v enem volilnem okrožju pariških predmestij z 278 tisoč volilci ni dobila 113 tisoč oddanih socialističnih glasov napram radikalno-konservativni koaliciji niti enega poslanca. — Vendar veselje framasonov ni ostalo nekaženo, ker so se kmalu zavedli, da toliko konservativnih poslancev ni sodelo že čez 40 let v francoski kamerni. Zmerni desničarji in konservativci so napredovali od 90 na 233 poslancev.

Če se torej vnelje pri nas proporc. naj se ne misli, da se je s tem storil kak poseben napredek ali da se je celo dala kaka koncesija socialni demokraciji. Sai je mogoče, da bi bil primoratelj pronore do katerega prehodnega slučajnega uspeha, a koncem koncev bo dajal zavetje le konservativnim struham. C. I.

Glose.

Gibanje proti celibatu na Češkem. Velik del klerikov v Češkoslovaški je odredel poslušnost Rimu. Konzorcij »Pravo Naroda« izdaja svoje glasilo, na katerega je bilo naročenih 3000 češk. duhovnikov. Program tega lista je reforma katoliške cerkve na Češkem v narodnem duhu in boj proti celibatu. Češki episkopat je izdal v Vatikanu naredbi, ki naostrože prepoveduje diskusijo o reformi in celibatu in da se pod pretiho suspenzije prepoveduje vsem duhovnom čitanje tega reformatorskega lista. A ta prepoved je napravila malo učinka. Od 3000 naročnikov-duhovnov je odpovedalo, narodno samo 200. Potem je na Češkem suspend. 2800 duhovnikov. Tudi gibanje proti celibatu se vedno bolj razširja, ne ve se več natančnega števila, koliko duhovnikov se je že poročilo, katero je posebno med mladimi duhovniki zelo veliko. Posebno na Moravskem se je zelo veliko duhovnikov poročilo, a ves huj episkopati proti temu gibanju ni pokazal od sedaj prav nobenih uspehov.

Vročekrvni pešec Mustafa Kemal namerava, kakor javljajo itali-

janska poročila iz Lugana, z dobro oboroženo četo 120.000 mož ofenzivno nastopiti proti grški fronti pri Aidinu. Različni paši in druga enaka človeška zverjad še nima dovolj prelete krvi.

Amerikanski strah. Politijski departement v Washingtonu je 6. t. m.

obavil, da je bilo do sedaj 2907 komunistov aretiranih in deportiranih. Zasedovanja se nadaljujejo. Aretiran je bil med njimi tudi Martona, glavni komunistični agitator in osebni prijatelj Trockega. — Ameriški kapitalisti dobro vedo, da jim bije zadnja ura.

Brzljavne vesti.

Jugoslavija.

Železniški promet v Bosni.

LDU Sarajevo, 8. Sarajevsko železniško ravnateljstvo naznanja: Počeni z 8. t. m. se uvedejo v rednem prometu nastopni vlaki: Na progi Sarajevo - Slavovski Brod vlaki številka 2, 3, 6 in 7. Na progi Doboj - Tuzla vlaki št. 512 in 513. Isti dan se vzpostavi promet na progi Sarajevo-Slavovski Brod z vlakom št. 1 in 4.

Po svetu.

Kabinetna kriza v Italiji.

LDU Milan, 8. (DnKU). »Epoca« zagotavlja, da ni več daleč odstop med ministrom sedanega kabineta. Ko se Niteli vrne iz Pariza, bo moral kabinet popolnoma prenoviti, sam pa obdrži ministrsko predsedstvo.

AMERIKA NAI DOVOLI KREDIT ZA OSKRBO AVSTRIJE.

Pariz, 8. (DnKU). Vseled sklepa vrhovnega sveta, naj dovolji vse za oskrbovanje Avstrije z živili potrebne kredite izključno Amerika. Je avstrijska komisija v Parizu z vsoto tehtnostjo apelirala na ameriško ljudstvo in na njegovega zastopnika, na vlado. Potom okrožnic ameriškega časopisu se slika beda v Avstriji, onemogočenje dela, muke mater in otrok in neznosna lakota in se pozivajo vsi kulturni narodi, da se tej bedi, kakor je ne pozna zgodovina, odmore. Avstrijski pooblaščenec je danes poslal ameriškega veleposlanika, mu polasnil stanje v Avstriji in mu izročil kratko spomenico. Na podlagi številnih dokazov sta prišla reparacijska komisija in vrhovni svet do sklenila, da se more Avstrija rešiti le, ako se ji dovoli kredit za nahavo živil. Ameriški veleposlanik Wallace je izvajanja avstrijskega pooblaščenca s tonilim sočutjem poslušal in obljubil, da pošlje spomenico brzljavo v Washington.

Nemško delavstvo podpira sovjetsko Rusijo.

LDU Berlin, 8. (DnKU). Abend poroča z New Yorka: Zastopnik lista »World« je brzljavil iz Odesa vsebno pogovora, ki ga je imel z Ljennom. Ljenn je na vprašanje o možnosti zavezništva med sovjetsko Rusijo in Nemčijo odgovoril, da bi se dala ališans težko uresničiti, da pa pošilja Nemčija resnično na tisoče in tisoče delavcev na Rusko, da bi se dvignila ruska industrija in gospodarski položaj.

Železničarska stavka v Nemčiji.

LDU Berlin, 9. (DnKU). Stavka železničarjev se je tudi včeraj nadaljevala. Tudi saksonski železniški uradniki so predložili vladi nove zahteve.

Stavka zavarovalnih nameščencev v Berlinu.

LDU Berlin, 9. (DnKU). Stavka zavarovalnih nameščencev v Berlinu se v polnem obsegu nadaljuje. Tudi v Magdeburgu, Frankfurtu in Stuttgartu so začeli zavarovalni nameščenci stavkati.

Priprave za volitve predsednika francoske republike.

Pariz, 9. (DnKU). V Versaillesu se pridno pripravljajo kongres, ki ima voliti novega predsednika republike. Skoraj gotovo je, da bo izvoljen Clemenceau. V soboto se vrše senatne volitve. Drugi terek bodo ministrstva pod predsedstvom Poincaréja določila osnovo novega proračuna in novih davkov. Od novih davkov se pričakuje prirastek sedmih milijard za proračun.

Novice.

— Raznašanje poštnih pošiljatev v Zagradu. Dne 15. januarja se uvede pri kr. poštnem uradu Zagradec na Dolenjskem dostavljanje poštnih pošiljatev po selskem pismonosti v tele vasi: I. Okraj: Deča vas, Draška vas, Brezov dol, Bakra, Višnje, Primča vas, Ambrus, Kamni vrh, Kal, Mali Koren, Kuželjevec in Grinavcevec; II. okraj: Malo Globoko, Marinka vas, Gabrovka, Kitni vrh, Tolšana, Valična vas, Male Rebrce, Velike Rebrce in Češence. — Dostavljanje se bo vršilo v okraju I. vsak ponedeljek, sredo in petek, v okraju II. vsak torek, četrtek in soboto.

Militarizem Clemenceauja.

LDU Berlin, 8. (DnKU). »Tägliche Rundschau« javlja iz Bazla: »Presseinformation« poroča iz Pariza: Clemenceau je izjavil zastopnikom časopisa, da mora stremeti Francija po ozki voliaški zvezi s Poljsko, Čehoslovaško in Jugoslavijo, ker se samo tako zavaruje oblast na vzhodu. Potrjuje se, da se mude zastopniki Poljske in Jugoslavije sedaj v Parizu, da se dogovore glede voliaške konvencije s Francijo.

Mirovna pogodba za Madžarsko.

LDU Paris, 8. (DnKU). Kakor se govori v političnih krogih, se izroči mirovna pogodba madžarske delegaciji šele čez nekaj časa. Razen poveritve pooblastil, ki še ni izvršena, je še rešiti vrsto vprašanj, zlasti ona, ki se tičejo obnovitve. Obnovitvena komisija je zaposlena še vedno z formuliranjem. Po izročitvi mirovne pogodbe se bo dovolil madžarski delegaciji rok za odgovor, kakor poprej delegacijam drugih držav, s katerimi se je sklenil mir. Rok za odgovor bo precej kratek, vendar pa se bo grofu Apponyju dovolilo, da se med tem časom vrne v Budimpešto in da tam sestavi odgovor.

Ratifikacija mira z Nemčijo.

LDU Pariz, 8. (DnKU). — (Havas.) Izmienjava ratifikacijskih listin se bo vršila dne 10. januarja ob šestih urah v zunanem ministrstvu. Ob enem bo pisane ministrskega predsednika Clemenceauja glede gradiva, ki ga mora oddati Nemčija, izročeno voditelju nemške delegacije, baronu Lersnerju. Temu svečanemu činu bodo prisostvovali zastopniki onih držav, ki so ratificirali mirovno pogodbo.

Madžarska delegacija v Parizu.

LDU Budimpešta, 9. (DnKU). Ogrski dopisni urad javlja: Hkrati z madžarsko mirovno delegacijo odposlani poročevalec ogrskega dopisnega urada javlja iz Pariza od 7. t. m. Posebni vlak z madžarsko mirovno delegacijo je dospel v Pariz v sredo ob devetih dopoldne.

NOVA MIROVNA KONFERENCA.

LDU Nagen, 9. (Brezlično.) Datum za nove konference v Parizu je končno veljavno določen na sredo ponedeljnega tedna. Kakor pri prvi mirovni konferenci, tako bodo tudi pri tej imeli glavno besedo Lloyd George, Clemenceau, Wallace in Niteli. Druge udeležene države so povabljene k sodelu, da razmotirajo točke, ki jih interesirajo. Tudi Belgija in Japonska sta bili pozvani, poslati delegate, pa dospel še nista odgovorili. Prvi pride na vrsto turški problem.

Holandska pristopi v zvezo narodov.

LDU Nauen, 8. (Brezlično.) Kakor poroča izvestje iz Haaga, je bilo v holandski zbornici naznanjeno, da je v malo dneh pričakovati zakonski načrt o pristopu Holandske k zvezi narodov.

Razširjanje »none«.

LDU Berlin 8. (DnKU). Kakor se poroča iz Verone, so taničkar opazovano, influenci podobno bolezen, ki se imenuje »none«, konstatirali tudi v Rimu in južni Italiji. Bolezen se začneja z zaspanostjo, napade vse živčevje in se konča ponayveč s smrtjo.

Rdeča armada v Odesi.

LDU Bukarešta, 8. (DnKU). Rumunski dopisni urad Dacia poroča: Iz Ukrajine preko Jaša dospel potniki potrjujejo vest, da so boljševiki zavzeli Odeso.

lek, sredo in petek, v okraju II. vsak torek, četrtek in soboto. — »Zveza ženskih društev na Kranjskem« je naprosila dijaštvo na Štajerskem, da ji pomaga pri nabiranju prispevkov za prireditve božičnice ubožni koroški šolski mladini. Naše zavedno dijaštvo se je tej prošnji radovoljno odzvalo in nabralo vsoto 1354 K 20 val., za kar se jim odbor v imenu koroške dece nato pleje zahvaljuje.

— Nova politična in gospodarska revija. Čez nekaj časa začne v Sarajevu izhajati mesečna revija za kulturo, politiko in gospodarstvo v nem-

škem, deloma tudi francoskem jeziku. Revija se bo imenovala »Sava«. Izdajal jo bo Josip Fran Knaflič, ki bo med drugim priobčeval tudi svoje spomine iz let 1908. in 1918. Gospod Knaflič je bil v tej dobi predstojnik avstrijskega presbiroja bosanske vlade in je imel vpogled v razne važne akte. Javnost pričakuje izdaje teh spominov z veliko napetostjo.

— Izvoz iz Sarajeva prepovedan. Trgovska in obrtna zbornica daje na znanje, da je prepoved izvoza iz Sarajeva samo začasna, dokler komisija za ugotovitev zaloga in cen ne izvrši svojih poslov. Komisija začne poslovati 10. t. m. in bo s svojim delom po vsej priliki gotova do 14. t. m.

— Potres. Dne 7. t. m. popoldne so čutili v Sarajevu lahni potres. Potres je bil lokalni; njegovo ognjišče je bilo v neposredni bližini Sarajeva. Trajal je dve sekundi.

Dnevne vesti.

Seuzacionalna vest »Večernega lista«.

Smrten greh po morali »Večernega lista« bi bil, če bi ne obvestili naše čitatele o duhoviti in izvirni novosti, kakor lo more v svoji duševni vzvišenosti navzpeti občinstvu ta duhoviti list, originalen in duševnem, moralnem in stvarnem oziru. Ne bomo vas mučili, kar čitate; tako-le se glasi duhovitost katoliških mož:

Pievrat v slovenski socialni demokraciji. Kristan ostavil. Komunisti na čelu stranke. Ljubljana, 8. januarja. Polom socialistične politike je tu. Smoči so se vršile volitve vodstva sloven, socialno-demokratske stranke. Pri volitvah je zmajala komunistična struja. Anton Kristan, Prepeh, Minar, Kocmur so popolnoma pogoreli. Za načelnika stranke je izvoljen mesto Kristana dr. Lemež. Strankina blagajna z »Naprejem« vred je prišla v roke komunistov, ki pozovejo iz Amerike svojega sodruha Ertina Kristana, ki tam zbira milijonski sklad za jugoslovansko socialistično stranko. Antona Kristana, ministra na potovanju, baje sploh ne bodo več pozivali, naj odstopi, ter se zani sploh ne bodo brigali. To bo seveda zelo komodna politika. Stranka se postavi na stališče, da njen minister ni več njen minister. Delala bo opozicijsko politiko, da obdrži mase. Medtem pa bo njen minister v vladi delal za stranko. Tako bi bila ovca cela in volk sit, dokler se Kristanu in stranki ne bo zdelo primerno, da se tudi Anton Kristan proglasi za pravo-vernega komunisto.

Da ne boste mislili, da je vse to res, kar piše krivokljuna in lažljiva »Večerna sava«, vam povemo samo to, da v tem nadvse izvirnem poročilu »Več. sava« navedeni sodrugi v svojih funkcijah še s prav takim veseljem delajo v proletarskem gibanju kakor so delali doslej. Ne »Večerni list«, ne drugi obrekovalci in politični intriganti jim ne bodo izpodkopali tal, ker so delali že dolgo vrsto let in bodo še delali. Kaj so delali in kako so delali, naj pa sodi proletarijat, ki je z njimi delal v dneh najhujših bojov. »Večerni list« in njega pisec so mnogo prebedasti, da bi odločali o naših zaupnikih. Basta!

Razlástitev velenoscev.

Ljubljana, 9. Po informacijah pri poverjeništvu za agrarno reformo objavila ljubljanski dopisni urad tole: Po naredbi od 25. novembra 1919 in uredbi od 21. julija 1919 se vsa velenosstva razlašajo. In sicer proti odškodnini. Brez odškodnine se razlašajo vsa habsburška velenosstva, velenosstva dinastij nam sovražnih držav in velenosstva, ki so jih darovali za zasluge Habsburžani, ako niso le-ta prešla že v tretje roke. Prepovedane so vse odstopitve in prodaje od teh posestev, razen v primeru, da sta lastnik ali pa hipotekarni upnik v gospodarski stiski; tedaj je pa zato potrebno dovoljenje ministra. V Sloveniji velja za velenosstvo 75 ha zemlje, ki se da obdelati, ali pa 200 ha zemlje sploh. Vsa velenosstva v Sloveniji obsevala 242.286 ha, in sicer tako-le: 16.104 ha njiv, (6.6%), 16.594 ha travnikov (6.8%), 1181 ha vrtov (0.5%), 732 ha vinogradov (0.3%), 1291 ha pašnikov (0.5%), 11.526 ha planin (4.8%), 171.742 ha gozda (70.9%), nerodovitne zemlje je 0.5% in 0.01% (360 ha) zemlje s poslopji.

Ljudstvo pa trpi pomaikanje!

Prejeli smo in priobčujemo: Zvečer 7. t. m. je peljal meni neznan voznik en voz zgnitega krompirja iz mesta po Dunajski cesti. Od kje ga je peljal mi ni znano. Resnica je, da leži v nekaterih skladiščih krompir v velikih množinah in gnije. Ljudstvo ga na ne dobi, ali ga mora plačati po

naravnost gnusnih cenah. Zakaj se ne razdeli krompir med prebivalstvo po zmernih cenah in se raje pusti, da se uničuje. Zahtevamo tudi, da se nam pojasni od kje se je odpeljal ta voz uničenega krompirja.

Surovost. Poslovodja neke tukajšnje sedlarske tvrdke se je včeraj podal v tovarno Pollak po usnje. Prišel je okoli 2. ure popoldne, in ker ni našel nobenega od poklicanih, je počakal pred vhom v uradne prostore, mesto, da bi zmrazil na dežju. Tega mnenja ni bil ondodni veljak Mausser, ki je začel kričati nad omenjenim poslovodjo in ga silil z »H-vimi, surovimi besedami ven. Tudi g. Pollak je bil seveda nazadnje solidaren s svojim g. Mausserjem. In tako je bil odločni prizor popoln. Surovost pa taka...

Obратно ravnateljstvo južne železnice javlja: V nedeljo 11. t. m. se vzpostavi osebni promet na južni železnici kakor ob delavnikih.

Prireditve.

Mesečni sestanek »Slov. zdrav. društva v Ljubljani« se vrši dne 15. januarja ob 16. uri na med. oddelku dež. bolnice. Na programu so znastvene demonstracije.

Redni občni zbor »Slov. zdrav. društva v Ljubljani« se vrši 29. januarja t. l. ob 16. uri v magistratni dvorani z važnim sporedom. Vabl. se vse zdravnike, nečlane radi važnih zadev, ki se tičejo zdravniškega stanu.

Društvo zasebnega uradništva za Slovenijo, kraljeva skupina Celje sklicuje svoj redni letni občni zbor na nedeljo, dne 25. prosinca 1920 (b 10. uri v malo dvorano »Narodnega doma« v Celju. V slučaju nesklepnosti tega zbora se vrši skupščina v sredo, dne 28. prosinca 1920 zvečer ob 7. uri v hotelu »pri Kroni« v Celju.

Kultura.

»Na dnu«. Slika v štirih dejanjih. Pisal Maksim Gorki. Prevel Pavel Golia. Režiser: Osipovič-Suvalov. — Na dnu življenja, v brezupnih globinah socialne bede, se odigravajo te scene. Tam, kjer na periferiji usiha blato milijonskega velenosti, v zadržni atmosferi tatov, razbojnikov, propalic, mater, prorokov in blodnic, se križajo in dotikajo usode izobčencev. Kakor veter smeti, jih je nazomililo življenje vseprek v to zavetišče brez imena: vse te ljudi brez strehe, razjedene od življenja, otrovane v dušah, brez bodočnosti pred sabo. Kakor groteskna pisanost življenja, je ta družba: na poslednji etapi se je pobratila usoda propalega barona z usodo tatu Vaske, usoda delavca z usodo igralca: prelili so se v eno, v eno v neveri in brezup, v isto strašno in odurno, za kar ni človeških besed. Pa pride mednje, mrke in temne, zli dobrotnik, Luka imenovan, svetla laž obupan duh, zvodniški demon dobrote, pravice, vere in ljubezni. Pride, dotakne se s svojo skrivnostno zavljudnostjo mrke monotonijske teh ljudi, zamami in, coprniki, v svoj krog in — gre naprej...

Vprizoritev te drame, najslajnetšega dela našega velikega ruskega sodruha, ki je pred kratkim izšlo prevedeno v »Napreju« in ki ga v doglednem času izda »Socialna Matica« slovenskemu proletariatu v posebni knjigi »Dramatske knjižnice«, je bila na našem odru za možnosti letošnjega ansambla dokaj dobra in, ne glede na težko polmnliv, specifično ruski milje, kvalitativno tako svojerodna umetnina, da je ljubljanska površina, zdolgočasna in plehka publika seveda zdaleka ni umela. (Kaj pa sploh razumejo sili in samozadovoljni ljudje?) Tu je bila predvsem trojica Satin (Gaberšček), Akter (Danilo), Baron (Rogoz), ki je učinkovala deloma s svojo masko, deloma z rutinirano in izpoljeno igro. Roman Luka (Sest) je v svojem značaju podčrtaval predvsem dobrotu, zato je nemara bil premonoton in bil bilo dobro, ako bi polagal težo tega značaja na njegovo demonsko sugestivnost. Lirična nota Pregarčeve je dobrega slovesa; tudi kot Nastia je našla svoj pristni izraz. Presenetil me je to pot Nučič (čevljar Alošca), o katerem sem se svoj čas menda vedele motil; njegova igra zlasti ob prvem nastopu je bila zelo zanimiva. Tudi drugi, predvsem Bubnov (Plut), Vaska (Martincič), Klešč (Pregarč) in Tatar (Potokar) so bili povsem v okviru. Medvedjeva je mesto Ločnika z vervo in rutino podal Osipovič-Suvalov. Vasilisa (Jovanova) tokrat ni našla tako narkantnega izraza kot običajno; igra

Bergantove (Nataša) je bila zelo ne-sorazmerna. V tej ulogi bi želel vi-deti Vero Danilovo. — Režija je bila dobra, tudi scenično je bila vrhiza-ritev očividno zelo verna. F. A. Iz pisarne dramskega gledališča. Vsled bolezni g. Ločnika se v nede-ljo, dne 11. t. m. popoldne predstava »Protekcija« ne more vršiti. Mesto nje se vprizorijo Cankarjevi Hlapci. Sprememba repertoarja: V operi v petek, dne 16. t. m. mesto »Sanje« na abon. C »Rigetto« izven abon. — V soboto, dne 17. t. m. »Sanje« na abon. C. — V dramo v sredo, dne 14. t. m. mesto »Korenček - Ženitev« na abon. D »Hlapci« na abon. C. — »Korenček - Ženitev« na abon. D se vprizori v ponedeljek, dne 19. t. m.

Gospodarstvo.

Prepoved oddaljanja kontingen-tiranega sladkorja v obrtne name-ne. Vsem političnim okrajnim oblast-vom. Ministrstvo za prehrano in ob-novo dežel je z brzolajnim odlo-kom z dne 4. januarja 1920, št. 212, prepovedalo oddaljanje kontinenti-ranega sladkorja, ki se dovoljuje le za prehrano ljudi, v obrtne namene. Tvorilnice bonbonov, slaščičarne in drugi obrtniki morejo predelovati samo oni sladkor, ki ga v prosti tr-govini uvozijo iz inozemstva. Ob-veščam o tem s pripombo, da le od-sek za prehrano že davno postopal v tem smislu. — Direktor.

Vojne odškodnine. Pravosodni minister Tinotilevič je setaval komi-sijo, ki bo v kratkem pripravila na-redbo o vojnih odšodninah za one, ki so bili med vojno oškodovani. V to komisijo vstopijo predsedniki Save-za zemljoradnikov, trgovske in indu-strijske zbornice, obrtne zveze it. d. Pe te narobe bi imeli prvenstvo pri odškodninah oni, ki stremijo v svojih podjetjih za tem, da pospešijo delo in produkcijo v državi.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani, bo v svoji seli po 15. januarju 1920, oddala tračnice, barake, železniške vozice, ke za poljski tir in milarno. Že vlo-žene prošnje za te predmete se ho-jo upoštevati, nove prošnje naj se vlo-že pravočasno z navedbo pnu-đenih cen.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo naznanja, da ostane skladišča za demobilizacijsko blago v Ljubljani v svrhu redne dovrsitve inventarizacije zaprta do 15. t. m. Pri vlaganju prošni naj vsak prosi-lec stavi tudi poudobno glede kupne cene.

Kompenzacijska pogodba med Čehoslovako in Nemčijo. Med za-stopniki čehoslovaške sladkorne ko-misije in čehoslovaške družbe za iz-voz sladkorja ter zastopniki berlinskega bančnega konzorcija se je do-sekel sporazum glede dobave 2000 nemških železniških tovornih voz za čehoslovaško sladkorno industrijo. Prve nemške tvornice vagonov bo-do v dveh mesecih izročile te voze-ve. Čehoslovaška sladkorna komisija bo kot kompenzacijo dobavila Nem-čiji tisoč vagonov sladkorja iz te-tošnje letine.

Iz stranke.

Govorniki za shode pozivate se, da so začetno snide v nedeljo, dne 11. t. m. ob 9. uri dopoldne v tistištvu politične organizacije v Mahrovi hiši.

Odbor politične organizacije. Odbor krajeve politične organi-zacije ima sejo v nedeljo, 11. t. m. ob 2. uri popoldne v tistištvu kra-jevne politične organizacije v Ma-hrovi hiši. — Predsednik.

Klub soc.-dem. obč. svetnikov ljubljanskih ima v ponedeljek ob pol 6. zvečer sejo v društvenih prostorih v Secherburgovi ulici. Udeležite se seje zanesljivo!

Sela osrednjega društva kovinar-jev in podružnice Ljubljana se vrši v nedeljo, dne 11. t. m. ob 9. uri dopol-dne v restavraciji pri »Novem sve-tu«. Gospodarska cesta.

IZREDNA SKUPŠČINA KEMIČ-NIH DELAVCEV.

Izredna glavna skupščina »Osred-njega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok« na slovenskem ozemlju se bo vršila 11. januarja 1920 v Ljubljani v društvenem pro-storu pri Mauserju, Novi Vodnat št. 189. Dnevni red: 1. Poročilo a) predsedništva; b) tajništva; c) bla-gajnika; d) kontrole. 2. Razprava o skupnem delu z ostalimi bratskimi organizacijami v Jugoslaviji. 3. Delo na izpravljanju pravilnosti. 4. Voli-tev odbora in kontrole. 5. Raznote-rosti. Zborovanje se prične točno ob 9. uri dopoldne. Vsaka podružnica

ima pravico poslati po enega dele-gata. V kraljih, kjer sta dve podruž-nici, ima istotako vsaka izmed obeh podružnic pravico poslati po enega delegata. V podružnicah določeni de-legatje morajo že v soboto, dne 10. januarja 1920 zvečer priti v Ljub-ljano, ker je ob nedeljah promet ustavljen.

Občni zbor podružnice pekov-skih delavcev v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 11. t. m. ob 2. uri popol-dne v prostorih Mahrove hiše. Kre-kov trg. Sodruzi, udeležite se polno-številno!

Vabimo na občni zbor stavbnih delavcev, ki se vrši v nedeljo, dne

11. t. m. ob 9. uri dopoldne v Ma-hrovi hiši.

Sodruzi!

Edini list, ki neustrašeno zastopa pravice delavstva, njegove težnje in cilje je »Napreje«.

Dočim je poskočila naročnina vseh mesečanskih listov na 10 kron, stane »Napreje« mesečno le 5 K. Če-trtletno 24 K. polletno 48 K. in celo-letno 96 K ter posamezna številka 50 vin.

»Napreje« je edini slovenski de-lavski list in obenem največ-nejši!

Čitate, razširajte »Napreje«.

Osrednje društvo kovinarjev podružnica Ljubljana

priredi v torek 13. t. m. ob 6. uri v Mestnem domu **javni protestni shod.**

DNEVNI RED:

1. Odpustitev delavstva vojnega tehničnega zavoda.
2. Naša industrija.
3. Slučajnosti.

Sodruzi, sodružice! Pokažite svojo solidarnost kovinarjem s tem, da se vsi udeležite shoda. Da protestiramo proti zaslepljeni in zakrnjeni politiki gotovih gospodov, ki ogrožajo s svojimi nakanami obstanek delavstva in celokupnega narodnega premoženja.

Reka in ustanovitev »Vmesne reške države«.

Kaj so zahtevali Italijani in kaj so sklenili zavezniki.

Italijanska vlada je bila za Reko v velikih skrbih, ker je morala opu-stiti misel na aneksijo tega mesta. Zato je v Parizu predlagala, da se Reko direktno po suhem zveže z Italijo in da se jo popolnoma loči od »Vmesne reške države«. Zavezniki pa so ta italijanski predlog zavrnili, ker so to državo ustanovili ne le iz strateških ozirov v korist Italije, temveč tudi vsled Reke same. Reka bi po njihovem mnenju brez »Vmes-ne reške države« ravno tako ne mogla eksistirati, kakor ta ne brez Reke.

V spomenici, ki so jo zavezniki glede jadranskega vprašanja kot od-govor na nove italijanske zahteve iz-ročili decembra meseca italijanski vladi, so navedene podrobnosti o tem, kako naj izgleda »Vmesna reška država«, kakšen je njen smot-er in kaj naj bo prazprav Reka. Več kot gotovo je, da so ti »dosa-dnji« sklepi zaveznikov tudi že končnoveljavni.

Evo jih:

Reka in »Vmesna reška država«.

Reka in »Vmesna reška država« sta v tesni medsebojni zvezi. Ka-kršnikoli način, ki bi ločil Reko od »Vmesne države«, bi pomenil one-mogočenje vsakršnega ugodnega razvoja tako za Reko, kakor tudi za njeno zaledje. Ker zavezniki upošte-vajo splošno razpoloženje, ki vlada v Italiji glede vprašanja Reke, so se potrudili, najti za ugoditev italijan-skih zahtev, praktični način, ki se da realizirati. Pripravljeni so mestu Reki v »Vmesni državi« zagurati privilegirano stališče.

V to svrhu dobi Reka svojo avto-nomijo, popolnoma podobno oni, ki jo je imela pod avstroogrsko vlado.

Črna knjiga slovenskega klerikalizma.

(Dalle.)

Ko se je na tisoče in tisoče dru-žin, pahnenih v pogubo in smrt, sol-zilo in se vilo v brezupnih kričih, so klerikalci strastno huiskali na vojno in »Slovenec« je pisal: »... Celo noč prihajalo rezervisti v Ljubljano. Zavrela jim je junaška kri. Vse hre-peni za tem, kaznovati cinčno-hudo-delsko Srbijo, to banditsko državo, ki je garja na telesu Evrope, sramo-ta za kulturo današnjega veka. Ni je države v celi Evropi s Turško vred, kjer bi se dosledno delalo s takimi banditskimi sredstvi kakor v Srbiji. Srbija je država Judežev, stalna sramoto na telesu jugoslovanstva. Klic »živijo Avstrija« se razlega po celi deželi. Če je kdaj kaka vojska bila pravična, je to vojska proti Sr-biji, tej sramotoi državi, ki živi sa-mo od umora, sleparije in verolom-stva. Ta država mora biti ponižana. To je edina pot do resničnega, traj-nega miru. Miru nikdar ne bi bilo, če bi Evropa na sebi trpela bandit-sko srbsko gnezdo. Hvala torej na-šemu presvetlemu cesarju, da je v obrambo in čast skupne domovine prišel za meč! Junaška Kranjska je pripravljena napraviti čudeže ju-naštva. (Menda invalidi!) Kranjska je in ostane ponos Avstrije, nepre-

cenljiv biser v habsburški kroni... Smrt sovražnikom, smrt Srbom!

S kanoni vas pozdravimo.

Dom hladen vam postavimo.

V imenu Božjem pride k vam.

Pogledat, kaj se sveti tam.

Z zeleno vas odenemo odejo.

In prestol vam operemo krvavim.

Na plan! Presvetli cesar kliče nas!... Velešrska svojati, prej takr-glasna in ki je s smrtjo grozila na-šemu velezaslužnemu voditelju, se je poskrila v kot. Slovenski junaki bodo »če pridejo na junaški mejdan, s svojo krvjo oprali v slavo in čast naše monarhije madež, da te zlo-činska roka jugoslovanstva povzro-čila sedanji položaj... In v teli, resnih časih je bil včeraj (26. julija 1914.) v Ljubljani evharistični kongres, kjer so naši zastopniki Mariji, za-ščitnici Avstrije, položili v roke bo-dročnost naše države. Od tebe, na-rod, je danes morebiti odvisna ne samo tvoja lastna bodočnost, tem-več tudi bodočnost katoliške cerkve. Četa Tvojih sinov in hčera z nadpa-stirjem hrvatskega in slovenskega

naroda, knezoškofom Jegličem na-čelu pošila ta čas v Ljubljano vroče molitve in navdušene pesmi k svo-jemu Kralju v presveti Hostiji in Kraljici Slovencev in Hrvatov. Ma-riji, da ti v teh dneh dasta vso moč, da moreš izvršiti svojo domovinsko in katoliško dolžnost — za vero, cesarja in domovino...

Na Srbe!

Mi gremo v boj! In prapor naš in božji nosimo s seboj!...

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

DEMENTI.

Ljubljana, 9. (Uradno.) »Slove-nec« prinaša vest, da je deželni pred-sednik dr. Žerjav predlagal na po-svetovanju Jugoslovenske demokrats-ke stranke, naj se za stare dinarske novce da novih dinarjev v razmerju 1 : 5 ali 1 : 6. Ta vest je prosto izmišljena.

NITTI NASPROTUJE DIREKTNIM POGAJANJEM.

Washington, 8. (DunKU-Brez-žično.) Kakor poroča »New York Herald« iz Londona, je italijanski ministrski predsednik Nitti izjavil v pogovoru, da se Italija nikakor ne more neposredno pogajati z Jugosla-vijo o rešitvi jadranskega vprašanja in da se bo eventualno pogajala z Jugoslavijo o tem predmetu samo s posredovanjem pariške konference. Kakor bi bilo želeli, da pride do pa-metnega sporazuma, le delal nadalje, vendar bi direktna pogajana z Jugoslavijo pomenila zahtev italijanskega nacionalnega četa Italiji ve da Re-ka je in hoče biti italijanska in da bo preč ali slet tudi postala italijanska.

ENTENTA PROTI RUMUNIJ.

Berlin, 9. (ČTU.) Ententa nota, na katero mora Rumunija odgovoriti do danes, je zadnja beseda vrhov-ne sveta. Ako Rumunija, kakor na prejšnje note, ne bi odgovorila, se ho-do ž njo prekinili vsi odnosi.

UVELJAVLJENJE VERSAIL-LESKE POGODBE.

Lyon, 8. (Brezžično.) Končnoveljavno je določeno, da se versaille-ska mirovna pogodba u. eljav pri-hodno soboto, dne 10. januarja. Ce-remonija uveljavljanja se bo vršila v pariškem ministrstvu za zunanje stvari v takozvanem Salon de L'Horloge ob 16. uri. Napreje se bo pod-pisal protokol, ki je bil sestavljen 1. novembra 1919, nato se bodo izme-njale ratifikacijske listine in končno bo predsednik mirovne konference izročil načelniku nemške mirovne delegacije pismo, ki vsebuje nekatere olajšave k določbam protokola z dne 1. novembra glede izročitve la-dijskega materiala. Aktu uveljavlja-nja bodo prisostvovali zastopniki onih držav, ki so že ratificirale ver-saillesko mirovno pogodbo, namreč: Francije, Velike Britanije Italije, Ja-panske, Belgije, Bolivija, Brazil, Je. Guatemale, Perua, Poljske, Čehoslovaške, Sijama, Uruguaja in Nem-čije. Do sobote se bodo z vso naglico uredila še zadnja ne popolnoma po-jasnjena vprašnja glede uprave na plebiscitnih ozemljih, zlasti glede pravosodstva.

AVSTRIJSKA KRONA.

Dunaj, 9. (ČTU.) Deviza na Za-greb 182.50 — 192.50, na Prago 292.50 do 302.50, SHS-kronski bankovci 165 do 185.

ODCEPITEV ČESKE DUHOV-ŠČINE OD RIMA.

Praga, 8. (ČTU.) Na današnjem posvetovanju reformirane češke du-hovščine so z veliko večino sklenili odcepiti češke duhovščine od rim-ske cerkve in ustanovitev lastne češke narodne cerkve.

BOJI V RUSIJI.

Moskva, 9. (DunKU. — Brezžič-no.) Frontno poročilo od 9. t. m.: Na zapadni fronti se je z uspehom začel protinapad rdečih čet med Jakob-stadtom in Dvinskim. Poljske čete so bile obite. Na južni fronti sta bila osvojena Berdjanski in Novočerkask. Rdeče čete stoje osem vrst pred Ro-stovom.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagreb, 9. (Borzni tečaj, devize in valute.) Devize: Berlin 100 mark 210-216, London 1 funt 360-380, Mi-lan 100 lir 715-725, Pariz 100 fran-kov 915, Praga 100 čehoslovaških kron 172-173, Dunaj 100 avstrijskih kron 56-58, Valute: 100 ameriških dolarjev 8800-9000, avstrijske krone 100 komadov 53-55, carski rublji 100 komadov 130-133, čehoslovaške kro-

ne 100 komadov 170, dtnarji 100 ko-madov 404-406, angleški funt 361-370, francoski franki 100 komadov 900, grške drahme 100 komadov 1400-1500, napoleon 340, nemške marke 100 komadov 210-222, rumun-ski lej 100 komadov 280-290, itali-janske lire 100 komadov 680-700.

ORKAN.

Hamburg, 9. (DunKU.) Na vsem Severnem morju divja strahovit or-kan. Ves promet je ustavljen.

Iz Slovenije.

Iz Št. Vida pri Stični.

Podpisani prosim, da obaviite z ozirom na dopis iz Št. Vida pri Stični v »Domoljubu« št. 47. sle-deče: Načelnik čebelarstva podruž-nice g. Lovro Jevnikar me stavi kot nričo, da so čebelarji določili v ne-deljo, dne 14. decembra, da se slad-ko, ki ga je g. Jevnikar dobil, raz-deji med čebelarje. Podpisani izjav-ljam, da nimam s tem ničesar op-ra-viti, ker nisem v odboru čebelarstva podružnice. Izvedel sem o sladkorju le po Karlu Erženu, ki je izvedel tu-di od drugih oseb med potjo, ko je šel k maši. Ta je po maši stopil k g. Jevnikarju, ter vprašal za sladkor. G. Jevnikar se je vdal in priznal, da ga ima. Navada je bila prel, da se vsele, ko je prišel sladkor, nazna-nilo to pred cerkvijo. Sedaj se pa ni. Tudi denar se je vedno vnaprej pobiral za naročilo. Zato se tudi me-ni čudno zdi, odkod je ta sladkor sploh prišel. — A. Jereb.

Krona.

Naročniki »Napreja« dobivamo list zelo neredno. Temu le vsekakor kriva postna uprava. Slutimo tudi, da se je naibrže naš pismonoša v svoji klerikalni strankarski zaslep-lerosti morda spozabil tako daleč, da nam hoče kakorkoli že nagajati. Če se nerednosti takol ne odpravijo, napravimo odločne korake na pri-stojnem mestu! To naj vzame na znanje tisti, ki se čuti prizadetega!

Struze pri Dobrepoljah.

Klerikalci so pri nas v cerkvi na novega leta dan obhvali zmago, ki so je kmečke zveze odnese v Kranjski kmetijski družbi. Župnik je gorel navdušenja in veselja. Vabi je vse, ki se niso v Kmečki zvezi, da se no-mudoma vpišejo, ker klerikalci, tako le rekel, nočejo plesati tako, kakor bo živžgala sedanja vlada, ki hoče, da bi bili ljudje brez vere, duhovščina pa brez bira. Tako torej znaio klerikalni velmožje! Ali so to besede za hišo božjo? Ali mi dobro vemo, kako ste delali z ljudstvom že me-lj volno! Kako ste ga nagajali v fron-to, doma pa obrali zadnjega vinarja z vašimi volnimi posojili. Trezni in pametni ljudje vam ne bodo nikdar nasledili, pa četudi govorite s priž-nice!

Aprovizacija.

Cenejša prehrana. Stranke, ki že imajo izkaznice za cenejša živila, naj jih takol predložijo tisti aprovizaci-ji, kjer so včlanjene in kjer bodo dobivale cenejša blago in sicer:

1. Člani »Samopomoči« pri »Sa-mopomoči«;
2. Člani »Vojne zveze« v konzumih, kjer dobivajo druzo blago;
3. Člani »Splošne gospodarske zadruge« pri tej zadruzi;
4. Člani »Gospodarske zveze« pri »Gospodarski zvezi« in
5. stranke, ki niso nikier včlanje-ne, pri mestni aprovizaciji na magi-stratu, Galetova hiša, pritličje, levo. — Kdor ne predloži pri kakem iz-med teh oddajališč svoje izkaznice, ne dobi cenejših živil, ker bode do-bila vsaka aprovizacija le toliko ce-nejših živil, kolikor bo predložila magistratu kontrolnih kuponov, ki se odvzamejo strankam.

Vsaka aprovizacija, ki odvzame stranki kontrolni kupon, mora na kontrolni kupon kakor tudi na izkaz-nico, ki se vrne stranki, pritisniti svojo štampiljo, da ne more stranka nikier družje dobivati cenejših živil kakor tam, kjer je včlanjena oziroma kjer je oddala kontrolni kupon.

Brez dovoljenja magistrata na more nobena stranka spremeniti aprovizacije, kjer je včlanjena.

Uradne ure za stranke pri mestni aprovizaciji. Stranke sprejema mesta na aprovizacija (oddelek za karte) radi notranjih poslov le vsak pone-deljek, sredo in petek ob 8. do 12. ure. Ostale dni se stranke ne spreje-majo.

Izdajatelj Ivan Milnar.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učit, tiskarne« v Ljubljani.

Priporočila se trgovina z železnino in poljedelskimi stroji
ZALTA & ŽILIC
 Ljubljana, Marije Terezije c. 10
 (Gospodarska cesta.)

Jos. Fabiani, Ljubljana

raznolična različna specializirano
 blago po celotni kraljevini od
 5 kg naravnih poštne prosto.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje uniči pri
 človeku in živini mazilo zoper
 srbečico. Brez duha in ne maže
 perila. 1 lonček za eno osebo
 6 K. Po pošti 7 K, poštne
 prosto. — Prodaja in razpustila
 lekarna Tinko v Ljubljani,
 zraven rotovža.

Nova smrt

za odganje in miki, katere se
 zamore popolnoma in zanesljivo
 zatreti le z novo, 10 let rabljivo
 iznajdbo, je avtomatična past
 „Samostavljanica“. V eni noči
 se lahko vjame 20–30 miši ali
 podgan. Za uspeh jamčijo mnogo-
 brojna priznanila pisma. Cena
 z navodilom za 1 komad I. vrste,
 nekoliko večja K 25.—, II. vrste,
 malo manjša K 16.—. Cenjena
 naročila se prosijo od „Samos-
 tavljanica“ na Anončni zavod
 Drago Beseljak v Ljubljani,
 Cankarjevo nabrežje 5. 918

**Kupim vsako množino
 cinkainsvince**

po najvišjih cenah.
M. Ussar, kleparnica,
 Maribor, Schillerjeva ulica 17.

Raznašalce in Kolporterje

sprejme takoj pod zelo ugod-
 nimi pogoji uprava „Naprej“.

Veščo strojno šteparico za almatne
 Mačner Rudolf, klobučar v Zagrebu,
 Mesniška ulica 10. Mesto trajno, plača
 po dogovoru. 33

I. jugoslov. zlatarska delavnica
A. Fuchs, Ljubljana,
 Selenburgova ulica št. 6.

Kupujem staro zlato, srebro,
 kakor tudi briljante, demante
 po najvišjih dnevnih cenah. Pri-
 poročam veliko zalogo zlatnine,
 srebrnine, ur, briljantov itd. Po-
 pravila in nova dela se šujejo
 v lastni delavnici točno in
 solidno.

BALKAN trgovska, špedicijska
 in komis. de. n. družba
 Podružnica v Ljubljani. Kap. glav. K 1.500.000.
 Špedicija vsakega blaga. —
 Vskladiščenje. — Zaccarinanija.
 Reekspedicija. — Prevažanje
 pohištva. Lastnica 1. ljubljans-
 skega skladišča

KRISPER & TOMAŽIČ
 Direktna zveza s pragojužno želez-
 nice. Telefon št. 366.

KAJO DELIC,
 zlatar in draguljar
 Ljubljana, Hilsjeva ul. 4

zlatarstvo in draguljarstvo delavnica
 za nova dela in popravila vsake
 vrste, kakor tudi za pozlato-
 vanje in posrebovanje.
 V zalogi ima zlatnine in srebr-
 nine, poročne prstane po vseh
 uzorcih in merah, uhane i. t. d.
 Kupuje tudi zlato in srebro ter
 plačuje po najvišjih cenah, ali
 pa izmenjava za novo blago.

„Hif-krema“
„Altese“ Jakobi
 in druge vrste cigaretnega
 papirja in stročnice ter malo,
 vasilino, ličilo, pisemski
 papir itd. nudi po najnižjih
 cenah 888

ERKER & ČERTALIČ
 Ljubljana, Resljeva cesta št. 20.

Slike za legitimacije izvršuje najhitreje
 H. H. S. R., Ljubljana, Valvazorjev trg
 št. 7, nasproti Križanske cerkve. 849

Urarski vajenec se sprejme pri F. Čuden
 Sin, nasproti gl. pošte
 v Ljubljani. 646

Gratična Blagovna pri št. Juriju ob
 južni železnici lške
 dobro, izučeno kuharico. 81

Nobene trde kože! Mala škatlica 3 K 50 vin,
 velika škatlica 5 K 50 vin.

Želite še kaj? Fellerjeve Elza umivalne pa-
 stje (Kolonska voda) 1 škat-
 la 5 K. Fellerjev umivalni prašek proti potenju
 1 škatla 5 K. Fellerjev mentolni črtik zoper
 glavobol in zobobol 1 škatla 3 K 50 v. Feller-
 jeva Elza fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki stekle-
 nici specialni 24 K. Najboljši parfum z naj-
 finjšim duhom od 8 K naprej. Najfinjši
 Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatla 12 K. Močna
 Francovka v steklenicah po 6 K in 5 K. Omot in poština posebej a najceneje

Eugen V. Feller, Ljekarnar, Stihica Don'a, Elzatro št. 252 (Hrvaška).

Stev. 59063/IV—19.

Oglas.

Uvedenje selske službe.

Z dnem 15. I. 20. se uvede pri kr. poštne uradu
 Zagradec na Dolenjskem dostavljanje poštne pošiljatev
 po selskem pismošči v sledeče vasi: I. okraj: Leča vas,
 Draška vas, Brozov dol, Bakro, Višnje, Primča vas,
 Ambrus, Zamni vrh, Kal, Mali Koren, Veliki Koren,
 Kuželjevec in Grintavec. II. okraj: Malo Globoko, Veliko
 Globoko, Marinka vas, Gabrovka, Kitni vrh, Tolčane
 Galična vas, Male Reberce, Velike Reberce in Češence.
 Dostavljanje se bo vršilo v I. okraju vsak ponedeljek,
 sredo in petek v II. okraju vsak torek, četrtek, in soboto.
 Ljubljana, 4. januarja 1920. 34

Zajčje kože
 od divjih in domačih kupuje po najvišjih cenah
Ivan Smigovec, Soštani,
 izdelovalnica klobukov, zamenjava tudi
 klobuke vseh vrst za kože.

Odvetnik Dr. Milan Šubic

naznanja, da je

otvoril svojo pisarno v

Ljubljani, Sodna ulica št. 13.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte
 v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno

dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo.

Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder
 „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna
 zaloga za Ljubljano in okolico

Rihard Sušnik pri „Zlatem jellenu“ IV.,
 Marijin trg. —

Karbidne svetilke

v najrazličnejših izdeljavah in velikostih
 se dobe po zmernih cenah pri tvrdki
Svetla, Ljubljana, Mestni trg 25.

Vzajemna zavarovalnica

(živiljski oddelok)

v Ljubljani, Dunajska cesta 17.-I.

sprejme več stalnih

potovalnih uradnikov.

Posredovalcem nudimo lep postranski zaslužek.

Večje trgovsko manufakturno podjetje

sprejme

za vodstvo ameriškega knjigo-
 vodstva in drugih pisarniških poslov 36

knjigovodjo

pod izbornimi pogoji. Ponudbe na poštni predal št. 2.

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani.

Vabilo na subskripcijo 15.000 novih delnic po K 400— nominale v skupnem znesku K 16.000.000—

P. n.

Izredni občni zbor Slovenske eskomptne banke v Ljubljani, ki se je vršil dne 28. septembra 1919, je sklenil z ozirom na ugodni razvoj vseh bančnih poslov ter imajoč
 pred očmi važne narodno-gospodarske naloge, zvišati delniško glavnico od

4.000.000— na 10.000.000— kron.

Na podlagi pooblastila navedenega občnega zbora je podpisani upravni svet sklenil, provesti to zvišanje pod sledečimi pogoji:

1. Delniška glavnica od K 400.000.000— se zviša z izdajo 15.000 delnic po K 400— nom., torej za K 6.000.000— na K 10.000.000—.
2. Posrednikom starih delnic se ponudi 7.500 novih delnic in to na ta način, da stari delničarji sprejmejo na vsake 4 stare delnice 3 nove po kurzu K 490—, pristevši K 5— pri denici za stroške izdaje delnic.
3. Ostanek od 7.500 delnic se da na razpolago novim subskribentom in starih delničarjem, v kolikor isti žele podpisati več delnic, kot jim po zgornjem razmerju pripada, po kurzu od K 590—, pristevši K 5— pri denici za stroške izdaje delnic.
4. Nove delnice participirajo na dobičku zavoda za leto 1920.
5. Subskripcijski rok traja od 20. decembra 1919 do 10. januarja 1920.
6. Protivrednost podpisanih delnic se mora vplačati takoj, najkasneje 10. januarja 1920 Na vplačila za nedodeljene delnice povrnemo 3%, obresti do vrnitve denarja.
7. Prijave sprejema: Slovenska eskomptna banka v Ljubljani, Hrvaška eskomptna banka v Zagrebu, Srbska banka v Zagrebu, Mariborska eskomptna banka v Mariboru in njena podružnica v Murski Soboti.
8. Repartitijo novih delnic si pridrži upravni svet.
9. Kurzni dobiček (agio), ki se doseže pri izdaji novih delnic, gre v korist rezervnemu zakladu banke, odštevali emisijske stroške in pristojbine.

V Ljubljani, meseca decembra 1919.

Upravni svet Slovenske eskomptne banke v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavnica

K 20.000.000.

Sprejema vloge na knji-
 žice in tekoči račun proti
 ugodnemu obrestovanju.

Rezervni fond okroglo

K 8.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
 vrednostnih papirjev, financira
 erarične dobave in dovoljuje
 aprovizacijske kredite